

Eduskunnan talousvaliokunta asiantuntijakuuleminen

**VNS 7/2016 vp Valtioneuvoston selonteko
kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta
vuoteen 2030**

Heikki Vauhkonen

Lähienergialiiton hallituksen jäsen, toimitusjohtaja Tulikivi Oyj

10.3.2017

Kuluttajat ovat merkittävä, mutta aliarvostettu toimija puhtaan energiajärjestelmän rakentamisessa

- Energian loppukäytöstä kuluttajien - asukkaat, yritykset, maatilat, julkiset toimijat - osuus on yli 50%
- Kuluttajat ovat erittäin merkittävä investoija puhtaaseen energiaan: vuonna 2016 pelkästään lämpöpumppuihin 350 milj. euroa ja tulisijoihin 150 milj. euroa
- Kotitaloudet investoivat uusiutuvaan energiaan vuosina 2009–2013 investointien arvosta 38 prosenttia, energiayhtiöt 26 prosenttia.
- Aktiiviset kuluttajat ja pientuottajat ovat avain hajautettuun, joustavaan ja puhtaaseen energiajärjestelmään

Aktiiviset kuluttajat ja pientuottajat ovat avain hajautettuun, joustavaan ja puhtaaseen energiajärjestelmään

- Lähienergialiiton mielestä kuluttajat eivät ole ainoastaan passiivinen informaatio-ohjauksen kohde
- Kuluttajien tulee pystyä osallistumaan markkinoille kolmansien osapuolien tai yhteisostojen kautta,
- Heille tulee taata pääsy energian kulutus- ja kustannustietoihin,
- Heillä tulee olla mahdollisuus toimia aktiivisesti energiamarkkinoilla esimerkiksi hyödyntämällä kysyntäjoustoa tai tuottamalla ja varastoimalla itse sähköä,
- Kuluttajien tulee olla suojattuja epäreiluja käytäntöjä vastaan
- Kaikilla täytyy olla mahdollisuus osallistua resurssiensa mukaisesti

Energia- ja ilmastostrategian viimeistelyssä ja toimeenpanossa energia- ja teollisuuspolitiikan kytkentään pitää panostaa merkittävästi lisää

- Suomelle on ollut tyypillistä pyrkiä teknologisen kehitystyön kärkisijoille.
- Teknologioita on kuitenkin hyvin vaikea kehittää ilman pilottikohteita ja kotimarkkinoita. Uusiutuvan energian edistämistoimissa tulee huomioida myös referenssien ja kotimarkkinoiden luomien
- Uusiutuvaan energiaan, resurssitehokkuuteen ja joustavaan energiajärjestelmään perustuvien ratkaisujen markkinat kasvavat globaalisti.
- Suomi voi hyötyä kansainvälisestä energiamurroksesta kehittämällä teknologiavientiä ja panostamalla kansainväliseen liiketoimintaan nykyistä enemmän. Kaikkien uusiutuvan energian teknologioiden kansainvälistymiseen on siis jatkossakin panostettava vahvasti.

Miksi ohjata kuluttajia investoimaan?

- Kuluttajilla 80 mrd. euroa pankkitileillä ”makaamassa”
- Niiden aktivointi synnyttää talouskasvua, uusia työpaikkoja ja verotuloja
- Valtion tehtäväksi jää ohjaus: fossiilisten polttoaineiden verotus, rakennuslainsäädäntö, lupakäytännöt, jopa porkkanat perusteltuja
- Case Tulikivi
 - Kuluttaja hankkii 5000 euron (sis.alv.) arvoisen tulisijan
 - Tämä hankinta tuo yhteiskunnalle tuloja 28,9 % hankinnan arvosta (alv+palkkavero+tyel)
 - Tulikivi tilittää 1,445 euroa yhteiskunnalle
 - 30 myytyä tulisijaa synnyttää 1 pysyvän teollisen työpaikan
 - Lisäksi vaikutukset (työpaikat, talouskasvu, suorat verotulot) jakeluketjuun, asennukseen ja alihankkijat)
 - Toimiva kotimarkkina mahdollistaa teollisen kilpailukyvyn viennissä (riittävä volyymit, t&k panostukset, myynti ja markkinointi)

Energiajärjestelmän täytyy olla avoin kaikille toimijoille, jotta eri profiilin kuluttajille voidaan tarjota heidän tarpeisiin sovitettuja palveluita

- Kaksisuuntaisissa älykkäissä sähkö- ja lämpöjärjestelmissä loppukäyttäjien aktiivisuus luo lisää hajautettua tuotantoa ja joustoa. Järjestelmiä onkin kehitettävä niin, että yhä pienemmät tuotanto- ja kulutusvirrat voidaan joustavasti hyödyntää.
- Käyttäjien ohella energiamurroksen kärjessä ovat uusia energiateknologioita ja -palveluja kehittävät yhtiöt. Ne voivat tulla myös perinteisen energiasektorin ulkopuolelta, koska usein alalla jo toimivat tuotanto- ja jakeluyhtiöt ovat perinteisten toimintatapojen sitomia tai niillä ei ole resursseja kehittää uusia ratkaisuja.
- Energiayhtiöiden ei pidä rakentaa esteitä hajautetulle sähkön ja lämmön tuotannolle suojellakseen omaa toimintaansa, vaan asiakkaiden etujen mukaisesti lähdettävä mukaan kehittämään hajautettua tuotantoa ja sen joustavaa kytkemistä kokonaisjärjestelmään.

Kuluttajien investointien jatkuminen ja uuden liiketoiminnan syntyminen varmistetaan puhtaan energian pientuotantolaitosten yhteisömistämisen ja –käytön mahdollistavilla lakimuutoksilla

- Kysyntäjouston ja pientuotanto kannattavuuden arviointi ennustettavaksi [sähkön mittauksen tunnin sisäisellä netotuksella](#)
- Energiatehokkuuden lisääminen ja omavaraisuuden kannustaminen taloudellisesti, esimerkiksi polttoöljyn veron jatkuva korotus, jotta öljylämmityksestä luovutaan mahdollisimman nopeasti
- Vaihtelevan, uusiutuvan energian tehokkaan käytön mahdollistaminen vapauttamalla energiavarastot kaksinkertaisesta sähköverotuksesta.

Energian hinnan ja hinnoittelurakenteen pitää ohjata ja kannustaa energian tehokkaaseen ja älykkääseen käyttöön

- Energiatehokkuus on yksi lähien energian olomuoto ja energian hinta ja sen vaihtelu kannustaa energian älykkääseen käyttöön
- Energian hinnoittelussa (sähkö ja lämpö) pitää rakenne olla sellainen, että energian hintasignaalit jatkossa näkyvät kuluttajille asti ja miten se vaikuttaa esimerkiksi kuluttajien omaan sähköntuotantoon ja joustohalukkuuteen.
- Sähkön hinnoittelun jakautuminen eri komponentteihin (energia, siirto, verot). Tähän liittyviä uudistuksia valmistellaan erityisesti koskien siirtomaksujen tehopohjaisuuden lisäämistä. Uudistuksessa on huomioitava sen vaikutus kuluttajien omaan sähköntuotantoon.

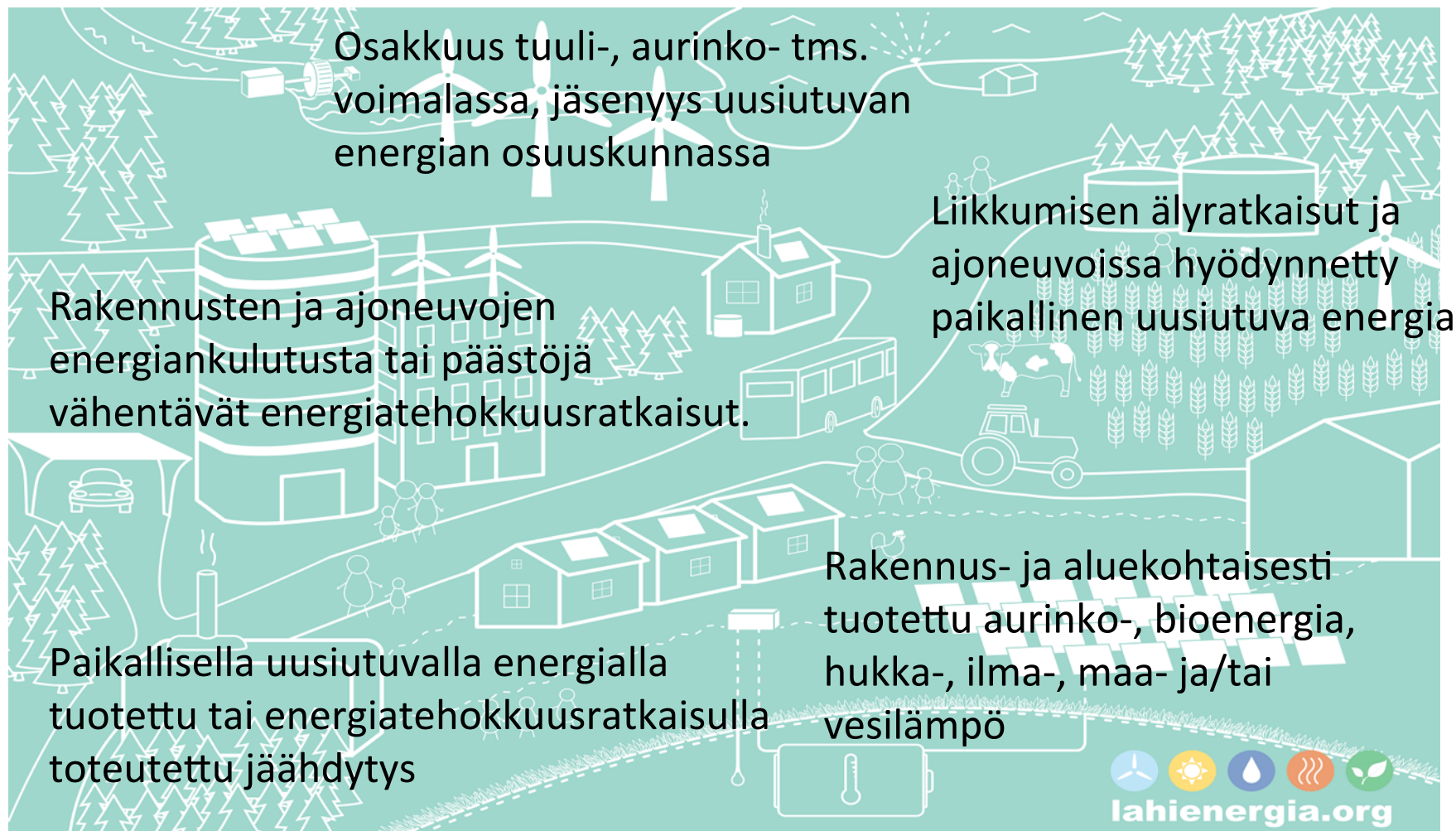
Taloudellinen ohjauksella päästään kohti puhtaampaa energiajärjestelmää

- Fossiilisista energialähteistä poistumista on ohjattava, esim lämmitysöljyn verotuksen jatkuva kiristäminen. Lisäksi muutosta on tuettava ja helpotettava esim. energia-avustuksilla öljylämmityksestä luopumiseen
- Puhtaan energian tuet myönnettävä tasapuolisesti: asunto-osakeyhtiöt ja energiayhteisöt otettava tukien piiriin.
- Asunto-osakeyhtiöiden osakkaille on tarjottava mahdollisuus kotitalousvähennyksen hyödyntämiseen kiinteistön energiaremonteissa
- Kannatamme tarjouskilpailuun perustuvaa tuotantotukijärjestelmää teollisen mittakaavan osalta. Se on kustannustehokkain tuottajan, kuluttajan ja valtion kannalta lisätä uusiutuvan energian tuotantoa

Lähteet

- Lähienergia - rakennamme puhtaan energian Suomea. Lähienergialiiton tausta-aineisto ajankohtaiseen energia- ja ilmastopoliittiseen keskusteluun:
<http://www.lahienergia.org/app/uploads/Lahienergia-rakennamme-puhtaan-energian-Suomea-2016-11-17.pdf>
- Lähienergialiiton kannanotto hallituksen energia- ja ilmastostrategiaan 30.11.2016:
<http://www.lahienergia.org/app/uploads/Lahienergialiiton-Kannanotto-Energia-ja-ilmastostrategia-2016-11-30.pdf>
- Suomen lämpöpumppuyhdistys SULPU 2016 tilastot:
<http://www.lahienergia.org/lampopumppuala-palasi-kasvu-uralle/>
- Hajautetun uusiutuvan energiantuotannon potentiaali, kannattavuus ja tulevaisuuden näkymät Suomessa, VNK 27.1.2017:
<http://tietokayttoon.fi/documents/10616/3952169/Hajautetun+uusiutuvan+energiantuotannon+potentiaali%2C+kannattavuus+ja+tulevaisuuden+nakymat+Suomessa/d48c226d-ec8d-4737-91a7-d7e858669fb6?version=1.0>
- Kotitaloudet uusiutuvan energian investointiveturina:
<http://www.energiuutiset.fi/uutiset/kotaloudet-uusiutuvan-energian-investointiveturina.html>
- Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden pk-yritykset työllistävät yhä kasvavan joukon ihmisiä ympäri maamme:
<http://www.lahienergia.org/uusiutuvan-energian-pk-yritykset-tyollistavat-yha-kasvavan-joukon-ihmisia-ympari-maamme/>

Lähienergia on käyttäjien itse säästämää, tuottamaa tai omistamaa puhdasta energiaa

Lähienergialiitto on puhtaan energian kuluttajien ja alan yritysten asialla

- Lähienergialiiton tavoitteena on
 - tehdä uusiutuvan energian hyödyntämisestä ja älykkäästä energian käytöstä Suomessa mahdollisimman vaivatonta
 - auttaa alan yrityksiä kannattavaan kasvuun
 - hillitä ilmastonmuutosta lisäämällä lähienergian käyttöä
 - mahdollistaa fossiilisten polttoaineiden käytön lopettaminen ja siirtyminen 100 % uusiutuviin energialähteisiin.
- Lähienergian käyttäjiä ovat:
 - asukkaat, kunnat, maatilat ja yritykset

Lähienergialiittoon kuuluu laaja joukko puhtaan energian toimijoita: yrityksiä ja yhdistyksiä

